

Prinsipiell seier i Høyesterett

Overlege Hansjørg Nachtmann ble straffet for sitt forsøk på å ivareta taushetsplikten. Med bistand fra Legeforeningen ble saken prøvd i alle rettsinstanser.

Nå er Nachtmann fullstendig frifunnet av Høyesterett. Retten slo fast at handlingen hans var en rettsmessig handling og innenfor taushetsplikten.

Den aktuelle hendelsen fant sted på Universitetssykehuset i Nord-Norge i januar 2012. En pasient ankom sykehusets akuttmottak bevisstløs. På seg hadde han en liten pose med narkotika. Sykehuset har ikke lov til å oppbevare dette. I tråd med interne rutiner ble politiet kontaktet for avlevering. Da politiet ankom, etter spurte de pasientens identitet. Nachtmann avviste å svare på dette under henvisning til taushetsplikten. Politibetjenten uttalte da at de ville ta en DNA-test for å få kjennskap til identiteten. For politiet fikk posen gned Nachtmann den mellom hendene. Slik fjernet han DNA-spor og dermed aidentifiserte han posen.

Fikk forelegg

Politiet gav Nachtmann et forelegg for å ha ødelagt bevis. Legeforeningen rådet ham til ikke å vedta forelegget. Etter foreningens oppfatning hadde Nachtmann handlet korrekt og i tråd med taushetsplikten. Taushetsplikten er ikke kun en plikt til å tie, men til aktivt å forhindre at personlig informasjon helse-tjenesten blir betrodde kommer på avveie.

Da Nachtmann ikke vedtok forelegget ble saken fremmet for retten. Legeforeningen vurderte saken som svært viktig og valgte å gi ham bistand i den rettslige behandlingen. Advokat Lars Duvaland i avdeling for Jus og arbeidsliv var forsvarer i tingretts- og lagmannsrettsbehandlingen.

Taushetsplikten gjaldt

Begge underinstanser frifant Nachtmann, men med begrunnelse i at han feilaktig trodde

Hansjørg Nachtmann vant frem med endelig seier i Høyesterett. Foto: Rune Thorstein

han hadde taushetsplikt. Han oppfylte dermed ikke straffelovens krav til «hensikt». Disse rettsinstansene mente at taushetsplikten ikke gikk så langt som til å foreta en slik handling. Saken ble anket inn for Høyesterett. Høyesterett gav full tilslutning til Legeforeningens argumenter om at taushetsplikten gjaldt i denne situasjonen.

Vektla pasientens tillit til helsetjenesten

Legeforeningen mener dommen er et svært viktig bidrag til forståelsen av taushetspliktens rekkevidde. Dette er den første Høyesterettsdommen som sier noe konkret om kravet til aktiv handling for å ivareta taushets-

plikten. Det Høyesterett vektlegger tyngst er hensynet til pasientens tillit til helsetjenesten. Ingen skal unnlate å oppsøke helsehjelp av frykt for at opplysninger, om for eksempel straffbare forhold, blir viderefremmet av helsepersonell. Dommen vil få betydning for rolleforståelsen i samarbeid mellom politi og helsetjeneste i tiden som kommer.

Knut E. Braaten

knut.braaten@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

Litteratur

1. Braaten KE. Ødela DNA-bevis for å beskytte taushetsplikten. Tidsskr Nor Legeforen 2013; 133: 122

Retter oppmerksomheten mot psykisk helse og rus

Psykisk helse og rus samt fremtidens legearbeidsmarked er blant satsingsområdene Legeforeningen vil ha særlig oppmerksomhet på i kommende toårsperiode.

Legeforeningen har de senere årene hatt spesiell oppmerksomhet på noen utvalgte satsingsområder, blant annet kvalitet, faste stillinger for leger, IKT og legevakt.

– Valg av satsingsområder har vært viktig for å prioritere arbeidet og utvikle ny politikk, sier Legeforeningens president Hege Gjessing.

Sentralstyret har nylig vedtatt satsingsområdene for 2013–15. Denne gang har man valgt å skille mellom områder der

Legeforeningen allerede har etablert politikk og områder som må utvikles. I kommende periode skal satsingsområdene være:

Etablert politikk-kommunikasjonsområder

1. Sykehus for fremtiden – Grunnlag for en Nasjonal sykehusplan
2. Styrket legetjeneste i kommunene
3. Faste stillinger for sykehusleger
4. Forebyggende og helsefremmende arbeid

Utviklingsområder:

5. Psykisk helse og rus – bedre hjelp til de sykeste
6. Fremtidens legearbeidsmarked

Lise B. Johannessen

lise.berit.johannessen@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk forening